

Sammenligning af dansk og tysk industrieksport gennem krisen

Dansk industrieksport på højde med den tyske gennem krisen

Det høres ofte i den offentlige debat, at dansk industri fortsat har et stort konkurrenceevne-problem. Sammenligner man imidlertid udviklingen i Danmarks industrieksport med Tysklands, ses det at vi klarer sig lige så godt gennem krisen som tyskerne. Det vidner om, at konkurrenceevne er andet og mere end løn, mængdemæssig produktion og valutakurs, og at fokus på udviklingen i lønkonkurrenceevnen måske er lidt for langt bagud skuende.

Af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

10. april 2014

Analysens hovedkonklusioner

- Gennem krisen har Danmark haft en nogenlunde parallel udvikling i industrieksporten med Tyskland. I starten af 2014 lå den tyske industrieksport 7½ pct. over niveauet, fra før krisen for alvor satte ind, mens dansk industrieksport lå 5½ pct. højere.
- Set i et længere perspektiv har tyskerne dog en bedre udvikling end Danmark i både industrieksporten og i den samlede eksport. Ud over en generelt meget stærk lønkonkurrenceevne, skal en anden forklaring på den stærke tyske eksportvækst bl.a. findes i en langt kraftigere eksportvækst uden for OECD-området. For øvrige varegrupper klarer Danmark sig relativt bedre til området uden for OECD og ikke mindst BRIK.
- Tyskland har siden 1990'erne udviklet sig til at være en langt mere eksportorienteret økonomi. Ser man således på eksporten målt i pct. af BNP er andelen i Tyskland gået fra under 25 pct. i start 90'erne til i 2013 at ligge på mere end 50 pct. af BNP
- Den markante stigning i tysk eksport er dog kommet på bekostning af den hjemlige efterspørgsel. Således er Tysklands hjemlige efterspørgsel faldet fra 99-100 pct. af BNP i 90'erne til 93 pct. af BNP i 2007.
- Udviklingen vidner om, at det ikke er den hjemlige efterspørgsel, der har trukket væksten i tysk økonomi gennem 00'erne.

Kontakt

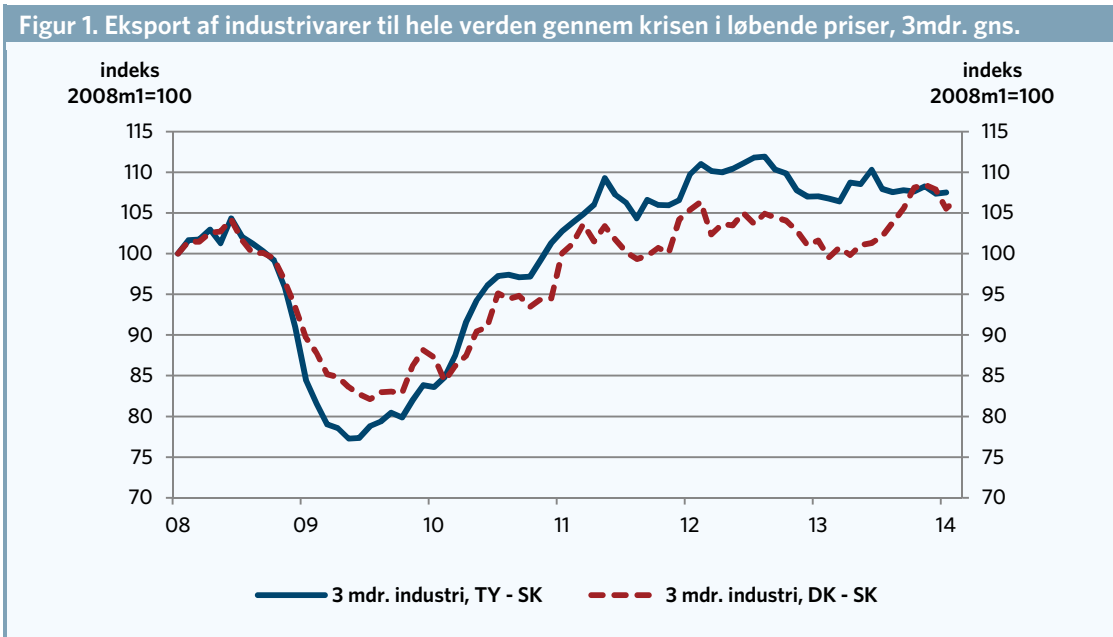
Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33557712
Mobil 28424272
fip@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Dansk industrieksport på højde med den tyske gennem krisen

Det fremstår ofte i den økonomiske debat, at Danmark og dansk industri har klaret sig dårligt gennem krisen, fordi den såkaldte lønkonkurrenceevne op til finanskrisens udbrud udviklede sig meget svagt for Danmark.

Et af kernelementerne i en sammenligning af, hvordan industrien klarer sig i relation til konkurrenceevnen, er udviklingen i eksporten af industrivarer. I figur 1 ses udviklingen i industrieksporten for Danmark og Tyskland. Industrieksporten er målt i løbende priser landenes egen valuta.

Anm.: Der er ikke korrigeret for ændringer i den danske valutakurs over for euroen. Egen sæsonkorrektur af tyske industri-eksporttal. Der er målt på 3 måneders glidende gennemsnit for at fjerne store fluktuationer i de sæsonkorrigerede tal.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik og Statistisches Bundesamt.

Gennem krisen har Danmark haft en nogenlunde parallel udvikling i industrieksporten med Tyskland. Tyskerne havde dog et noget større fald i krisens start, men også en kraftigere vækst efter bunden var nået. Det peger på at dansk eksport er mindre konjunkturfølsom.

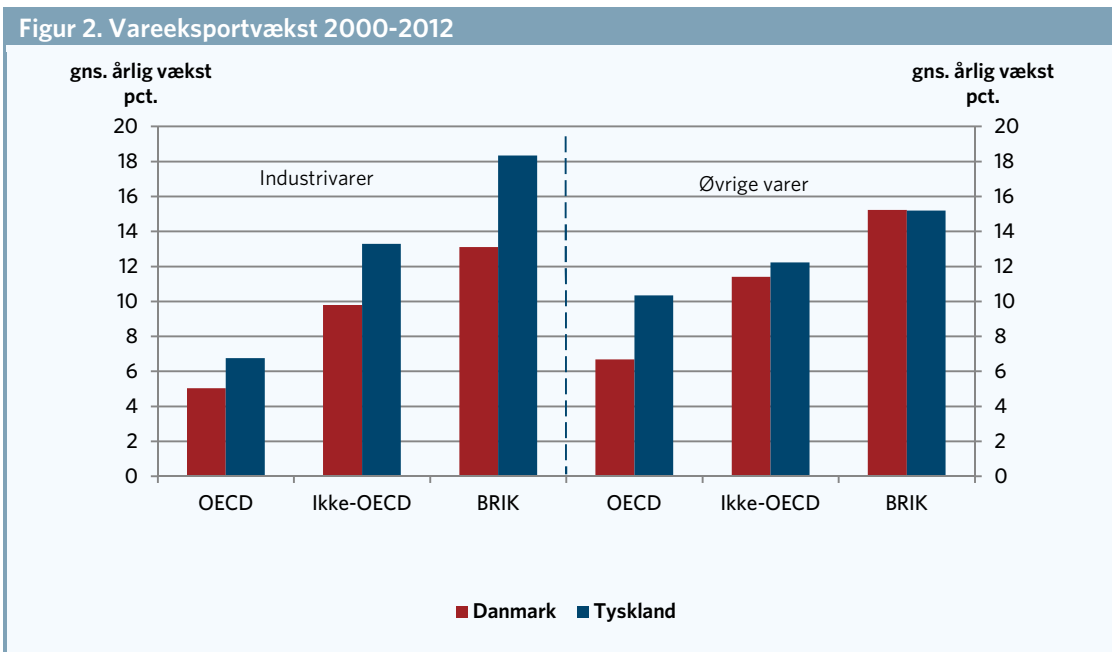
Der var i begge lande en faldende tendens i industrieksporten gennem 2012, men som det fremgår af figur 1, så havde dansk industrieksport sidste år et relativt godt år med en stærk stigning gennem året. I Tyskland var der en nogenlunde flad tendens i samme periode. Samlet steg industrieksporten i Danmark nominelt med 1,1 pct., mens den i Tyskland faldt med 1,5 pct. fra 2012-2013. At der ikke var større stigning i den danske eksport sidste år skyldes et lav udgangsniveau fra 2012 (underhæng). Det skal samtidig bemærkes, at udviklingen var bredt funderet. Det er ikke kun eksporten af medicin der trækker.

Som det fremgår, har den danske industrieksport altså klaret sig helt på linje med den tyske gennem krisen. Mens den tyske industrieksport i starten af 2014 lå 7½ pct. over niveauet, fra før krisen for alvor satte ind (her primo 2008), så lå den danske industrieksport 5½ pct. højere. Til sammenligning kan nævnes, at både den svenske og finske industrieksport stadig ligger mærkbart under før-kriseniveau.

I lyset af påstandene om fortsat store danske konkurrenceevneproblemer virker billedet noget paradoksalt. Udviklingen vidner om, at konkurrenceevne er andet end løn, *mængdemæssig* produktivitet og valutakurs. Konkurrenceevne handler også design, kvalitet, innovation, omstillingsevne, leverings sikkerhed og en masse andre ting. Samtidig kan det være man i sit fokus på det dansk konkurrenceevne-problem får kigget lidt for langt tilbage i tid. Det er kun hvis man kigger langt tilbage vi stadig kan siges at have en relativ svækket lønkonkurrenceevne. Ser man over de seneste 10 år har vi f.eks. ikke haft noget tab. Siden 2008 vi faktisk forbedret vores lønkonkurrenceevne med ca. 18 procentpoint. Mon ikke lønkonkurrenceevnen de sidste 5 år betyder mere end udviklingen i lønkonkurrenceevnen for omkring 10 år siden?

Tysk økonomi er blevet markant mere eksportorienteret

Set i et længere perspektiv har tyskerne dog en bedre udvikling end Danmark i både industrieksporten og i den samlede eksport. Ud over en generelt meget stærk lønkonkurrenceevne, skal en anden forklaring på den stærke tyske eksportvækst bl.a. findes i en langt kraftigere eksportvækst uden for OECD-området. Som det fremgår af figur 2, har væksten i industrieksporten fra 2000-2012 været en del større fra Tyskland til området uden for OECD sammenlignet med Danmarks. Som det ligeledes fremgår, er forskellen i væksten endnu større, hvis der fokuseres på BRIK-landene (Brasilien, Rusland, Indien og Kina). Tyskland slår også Danmark på vækst i industrieksporten til OECD-landene, men forskellen her er knap så stor.

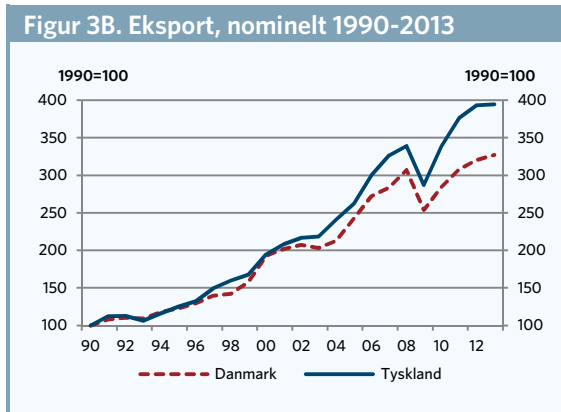
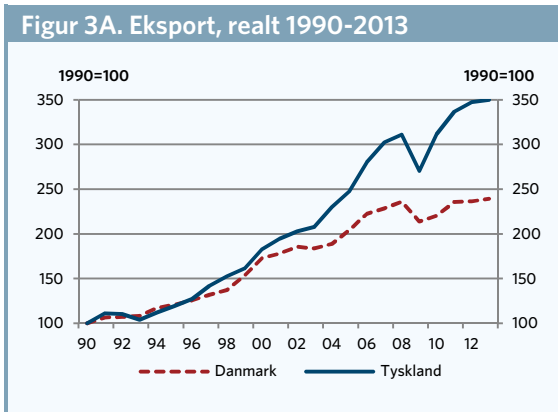

Anm.: Opgørelsen er i værdi målt i dollars - eksportbaseret. Der er tale om årlige gennemsnitlige vækstrater fra 2000-2012. Kilde: AE pba. OECD (International Trade by Commodity Statistics database).

Kigger man på den øvrige vareeksport ud over industrien (dvs. dyr, minkskind, fødevarer, næringsmidler, drikkevarer, tobak, råstoffer, energi mv.) så klarer Danmark sig relativt bedre, og faktisk slår vi marginalt den tyske eksportvækst til BRIK-landene på den længere bane. En nærliggende forklaring på forskellen mellem varegrupperne er, at der i Tyskland er relativt flere af de helt store industrivirksomheder, der har nemmere ved at gebærde sig på de vanskelige eksportmarkeder. At begå sig på vanskelige industrieksportmarkeder, såsom BRIK-landene, kræver bl.a. stor viden, erfaring og kapital, og her har Danmark altså ikke industrivirksomheder i samme størrelsesorden som Tyskland. Til gengæld har

Danmark en lang tradition med landbrugseksport, og nogle relativt store virksomheder som har godt fat i BRIK-landene.

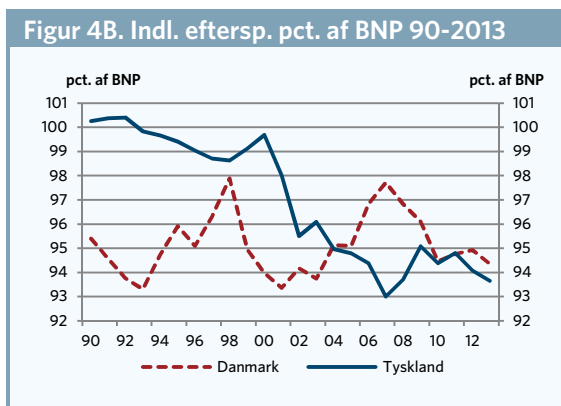
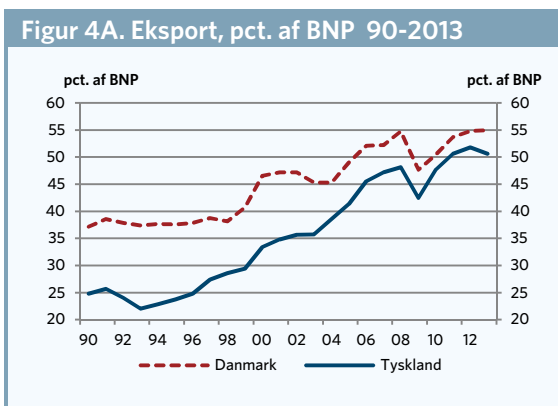
Drivende for væksten i tysk økonomi har gennem mange år været således været eksporten. Det fremgår af figur 3A og 3B, der kigger på den samlede eksport af både varer og tjenester set i et længere perspektiv. Eksporten er således reelt vokset markant mere i Tyskland end i Danmark. Det er især fra begyndelsen af 00'erne, at den tyske eksport begynder at løbe fra den danske. Det viser figur 3A.

Anm.: 2013-tallene er for Danmark fremskrevet med det danske nationalregnskab.
 Kilde: AE pba. OECD (Annual National Accounts)

Kigger vi på eksporten i værdi, jf. figur 3b, hvor også prisudviklingen medregnes, kommer der lidt bedre balance mellem dansk og tysk eksport. Den tyske eksport vokser fortsat kraftigere end den danske, og det er fortsat fra år 2000, at tysk eksport for alvor begynder at trække fra. Både Produktivitetskommission og Vismændene satte i 2013 fokus på analyse af eksport, markedsandele og konkurrenceevne i værdi i stedet for traditionelle faste priser, fordi de traditionelle mål ikke fortæller den fulde historie, og fordi værdimålingen er mere relevant end mængdemålingen i forhold til opgørelsen af velstand.

Samlet har tysk økonomi efter 1990'erne ændret sig til at være en langt mere eksportorienteret økonomi. Ser man således på eksporten målt i pct. af BNP er andelen i Tyskland gået fra under 25 pct. i start 90'erne til i 2013 at ligge på mere end 50 pct. af BNP. Det viser figur 4A. Det er lidt lavere end niveauet for den danske eksportkvote, der også er øget over perioden, men som i 90'erne havde et langt højere startniveau. Det afspejler bl.a., at Danmark er en meget mindre økonomi end den tyske.

Anm.: 2013-tallene er for Danmark fremskrevet med det danske nationalregnskab.
 Kilde: AE pba. OECD (Annual National Accounts)

Modstykket til den stigende tyske eksportkvote har været et betydeligt fald i kvoten for den hjemlige efterspørgsel. Således er Tysklands hjemlige efterspørgsel faldet fra 99-100 pct. af BNP i 90'erne til 93 pct. af BNP i 2007. Derefter - i forbindelse med krisen - har der været en lille stigning igen. Det er specielt i starten af 00'erne, at kurven knækker i Tyskland - et vidnesbyrd om, at det ikke er den hjemlige efterspørgsel, der har drevet væksten i tysk økonomi i 00'erne.